

(Данас, 25. 11. 2009)

Пошто је Европска унија сложила своју Рубијеву коцку за будуће управљање, одмах је почело вредновање нових високих звања. Новоустоличени председник и министарка спољних послова, познати претежно само у бриселском политичком и бирократском кружоку, стекли су титуле, али - чини се - конци остају у рукама досадашњег врховног чиновника са чела Комисије.

Пажљиви аналитичари сматрају да је Жозе Мануел Барозо, који - истина - добија претпостављене, заправо прави победник извлачења, у коме није ни био у шеширу. Очекује се да ће му припасти још један петогодишњи мандат и да ће, при том, заправо бити права адреса и највећи ауторитет тек крунисаног и још непровереног бриселског тријумвирата. "Човек број један је Барозо", не двоуми се Сајмон Хикс, професор политичких наука са Лондонске школе за економију. Да је на председничко место устоличен Тони Блер, свакако би било различито. Име бившег британског премијера успоставило би другачији однос старешинства. У складу са хијерархијским звањима, староседелаштво би мање вредело.

Неочекивани избор Белгијанца Хермана ван Ромпуја подсећа на давни опис именовања немачког канцелара Хајнриха Брининга 1930. године. Најугледнији наш новинар прошлог века Предраг Милојевић је као дописник из Берлина јавио о појави непознатог победника: „Немачка је данас добила новог канцелара. Сви су појурили како би то саопштили свету и готово сви су застали са слушалицом у подигнутој руци - нису знали да ли се Брининг пише са једним или два слова н. Толико је нови канцелар би познат чак и немачкој јавности“. Око Хермана ван Ромпуја, запажају агенције, било је недоумица извештача, како да утврде тачне самогласнике у презимену.

Наравно, познат Белгијанцима као њихов премијер и помирител од прошлог децембра и много дуже као фламански политичар и администратор на различитим дужностима, једва да је био у именику међународне јавности. Привржени католик, фламански демохришћанин, примећен по писању јапанске хаику поезије, склоности ка животу на селу и навици да летује у камп приколици, свакако је запажен код куће, посебно што је као председник владе смирио валонско - фламанско национално и економско распадање Белгије, пошто га је краљ Алберт Други у часу очаја открио као спаситеља.

Са друге стране, неупадљиви нови председник Европске уније - у опису лондонског „Гардијана“ - као краткотрајни премијер, посебно се потрудио о појачаном ангажовању Белгије у Авганистану, слањем више војника и ваздухопловства. Такође је чврст бранилац стационарања америчког нуклеарног оружја (двадесет бомби) у Белгији, једној од шест атомских НАТО домаћина. „Гардијан“ назива, уз став Лисабонског уговора да НАТО остаје темељ европске одбране, Ван Ромпуја - скоро цинично - „више пудлицом него председником“, закључујући да ће „у крајној линији бити одговоран Белој кући и Пентагону“.

Херман ван Ромпуј (62) налази се пред новим искушењима, при чему је - можда - најмање кривац за сопствени успех. Поделом дужности, високих звања и оних која тек предстоје, назире се свођење рачуна у породичној игри. Барозова срећна звезда засад је највидљивија. Британија је уместо прерано виђеног председника (Тонија Блера) добила дипломатију (леди Ештон, бароница без искуства у спољној политици, која ни сама није веровала шта ју је снашло), а у даљој партији то отвара пут Француској за њену давну амбицију, столицу следећег економско-финансијског господара (што је Лондон желео, али сада нема избора), а Немачкој за председника Европске централне банке 2011.

Потребно је још нешто стрпљења и фер плеја. Коментатор мреже Би-Би-Си указује да су амбиције Европске уније за „сазревањем“, расподелом мираза умањене. Одустало се од снажних личности, које ће изаћи пред свет и „зауставити саобраћај у Пекингу и Москви“. „Опредељењем за релативно непознате, ЕУ шаље сигнал да „не жели језгро моћи које би било изазов националним државама у 27-чланом заједници“. Упадљив профил председника односио би „светлости позорнице“ са Николе Саркозија и Ангеле Меркел, што није било најмање важно.

Исход један познавалац пореди са умећем вожења бицикла, које се крије у одржавању равнотеже и равномерном окретању педала. Утеху имају мале земље - председник је њихов, десница - Ромпуј је католик, левица - леди Ештон је из њеног строја, жене - дипломатија је њихова. Без већих потреса, европски лидери још нису спремни или вољни за мегдан са главним ривалима, чак и кад се опремили лисабонским правилима. Прихватајући именовање, Херман ван Ромпуј опрезно каже: „Чак и ако је јединство наша снага, наше разлике остају наше богатство“. Из те поруке, свако бира по потреби.